

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 3 " " "
Egy órára . . . . . 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj
Hat hónapos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többször
hirdetések alkú szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
den külön beiktatásért 30 kr.

A megváltó ige.

Debreczen, október 30.

»Jog, törvény és igazság«
... Ezzel a jelszóval foglalta el a mostani kormányelnök állását s azóta ez szálló-igévé lett, sűrűn emlegetve lapokban, avatottak és avatlanok által, helyeselve vagy pártolólágg.

Talán halmozat, mindenesetre elrendezési hiba van e háromnak így egymás mellé, vagy alá állításában. Az igazság az »egy szükséges dolog.« Ha ez él az emberek szívében, ha aszerint vezetik életgyakorlatukat, ha nemcsak mint elvet becsülik, hanem cselekedeteik zsinórmértékévé teszik: akkor nemis volna szükség törvényre... elég volna kinek-kinek saját öntudata — a »botránkozás nélkül való lelkiismeret mind isten mind emberek előtt.«

A jog hangoztatását már gyaníthatólag az tette szükségessé, hogy az emberek kisebb-nagyobb mértékben eltértek egymás iránt az igazság szigorú vonalától s többet engedtek meg maguknak, embertársaik rovására; azért azon vonalat ki kellett mutatni, amelyet áthágva, már az ember embertársának sérelmére lehet, abból tulajdonítván el, ami annak is tulajdona, amihez annak joga van.

A törvény pedig csak akkor keletkezhetett, amikor az igazságból folyó jogok áthágásai oly gyakoriakká let-

tek, hogy a már társadalomba szervezkedett emberek közt ematt surlódások — sőt több — a társadalom békéjét zavaró összeütközések is keletkeztek; a mikor már az enyém és tied közti megkülönböztetés kifejezett és a tulajdon védelme követelte a megrendszabályozást.

Nem így kellene tehát, e háromságot elrendezni, hogy »jog, törvény és igazság«, hanem így: Igazság, jog, törvény; ámbar ha igazság van, akkor nem szükség a jogot feszegetni, mert annak érzése minden ember szívében hallgatag meg van, s míg igazságos — tényleg senki át nem hája. Csak ha az igazság kívánta kölcsönösség tisztelete nem védi a határt, támad fel a figyelmeztetés szüksége; Eddig és ne tovább! s áll oda a törvény a szükséges védelemre. Amikor tehát már jogot, törvényt hangoztatunk: az, az ősi eredeti ártatlanság állapotából kilépést — az elfajulás határába átsapongást jelent, a mikor csakugyan az igazságot, az ebből eredő vagy másképpen, — talán az igazság rövidségéből előállott jogot törvényvel kell védeni.

Széll Kálmán is bizonyosan érezte azt, hogy a magyar szűkebb és bővebb társadalom egészen a mindent beölelő nagy társadalomig, amit Általammak nevezünk, szörnyen eltért az igazság tiszteletétől, egészen a társadalmi erkölcs-romlás posványába süjdedt és

nélkülözhetlen szüksége van reformációra, ami itt azt jelenti: vissza térés a törvény tiszteletben tartásával, a kölcsönös jogok megbecsülésével — lehetőleg — a hamisítlan igazsághoz.

Megváltó szó volt ez... Még a politikai ellenfelek is hozsánnával üdvözölték. Hogy ne, mikor éppen ők voltak a szabad, független magyar állam létezésére feltételének a legmagasabb társadalmi szeplőtelen igazságnak bajnokai s éppen az ő megsemmisítésükre követte el az előző kormány a magyarok Istenéhez felkiáltó igazságtalanságot.

Tévedni — mondják — emberi dolog.

Széll K. sem ment az emberi gyarlóságtól. Ő is kimondta száján a Megváltó igét, de meghagyta a lyukat a választási viszályban a lélek kiküszöbölésére alkotott törvény módosítással a nyhásgában, a lehetőséget a tisztaválasztások legfőbb politikai igazságának kikezdésére, a fuvardijakban az etetés-ítatás lehetőségében, ellátás cím alatt.

Szerencse ha átlátta már tévedését ezen a téren, mert csakugyan a megyék határozatai s az ezek nyomán várható események az ő szálló, igéjét meghazudtolni és őt reformátori magaslataból mélyen alá szállítani, nagyon alkalmasok

Az élet harlekinjai.

— Elbeszélés. —

— A »Debreczen« eredeti tárczája.
Írta: **Csengey Géztáv.**

Szegény kandidátus halad a sáros országon. Nem igen néz sem előre, sem hátra; hátra azért nem, mert azt, a mi hátul van, azt már átgázolta; előre pedig azért nem, mert akár nézi, akár nem, azon is át kell gázolnia, mivel hogy elől-hátul nincs egyéb, mint sar.

Csak ballag hát, fejét előre horgaszta; tisztességesen el van fáradva, kicsit messziről talált elindulni. Egyenesen Jénából jön gyalog.

A kik voltak Jénában, tudhatják, hogy az ut onnan Magyarorszáig, sétának éppen nem tréfa dolog.

Nagy szerencséje, hogy el van fáradva, mert ha nem volna elfáradva, sebesebben haladna; a sebes léptek pedig fölfecskendeznék reá a sarat, akkor mennyi időt kellene vesztegetnie öltözete tisztogatására. Ezt az időt és fáradságot a csendesebb ballagással megtakaríthatja. Tiszta profit.

Hat csak megy, megy, mendégél.
Ha kocsival találkozok, kitér előre, aztán megint a kerékvágásba ter és ballag tovább.

Végre egy csárdához érve megáll és számot vet magával és erszényével, tovább menjene még, vagy betérjen ide pihenni? Most

néz csak előre, de a láthatár szélén falunak még se hirt, se hamva. Pihenjünk tehát egy kissé, gondolja magában — s betér a csárdába.

Odabenn az ivószobában csak egy vendég üldögél a kecskelábu asztal mellett. A fáradt kandidátus odaül másodikkak. Szembe ül vele, mert nem szokta kerülni az emberek tekintetét, nincs oka reá, sokat tud és semmije sincs, az ilyen fiatal embernek, nincs oka sem félni, sem szégyenlősködni.

A vele szemben ülő már nem fiatal ember, öregnek is beillenek. Szürke uti zubbony a ruhája, barna simléderes siphája hátra tolva a feje bubján ágaskodik a padlaserenda felé.

Az öreg ember szeme közé néz a fiatalnak, ez vissza nézi. Farkas szemet néznek. Most belép a kocsmáros; az öreg feléje fordul.

— Kész-e már a paprikás — mi?
— Mindjárt talál az anyjuk — felel a kocsmáros.

— Egy meszely bort s egy darab kenyert! — szól közbe az ifju.

— Mekkora? — kérdi a kocsmáros furfangosan.

— A mekkora egy porzióban mér kend.

A kocsmáros kifordult; mert az öreg a fiatal felé szól — csak úgy félszemmél kacsintva.

— Nem lesz száraz csak úgy magában?
— Majd leöntöm borral, felel ez csak úgy félvállról.

— Hm! de kemény ám! próbáltam!

— Van jó fogam hozzá.

— De könnyen veszed a világot, öcsém!

— Nagy a világ, elférek benne.

— De sok ám a bolondja.

— Ha sok, csak én ne legyek a nagyjából, még az is szerencse.

— Hahaha, eimés kölyök vagy öcsém, szeretem a filozófiádat.

— Örülök, nem is ingyen kaptam.

Az öregnek b-hozták a jószagu gőzölgő paprikást, a fiatalnak meg a száraz kenyeret.

Az öreg ránézett a kenyérre, aztán a fiatal emberre s újra megszólította:

— Hat öcsém, eszel-e ebből, ha megkinállak?

— Hogyne, van kenyérem hozzá!

— No hát együk meg ezt ketten, kétónknek is elég lesz.

Ezzel hozzá fogtak s egy szót sem szölkak, amíg tisztára meg nem ették. A fiatal még a tálat is kitorölte utolsó falat kenyérével.

— Ej öcsém — szólalt meg most az öreg — tisztelem az étvágyadat, mondhatom, jó pajtása a filozófiádnak.

— Meg hiszem azt! együtt hoztam mindkettőt gyalog.

s megérti alapján, hogy annak az igének csak úgy van megváltó tartalma és csak úgy emeli ki a magyar politikai társadalmat a választások süjjesztő posványából, hogy ha elismeri azt, hogy az igazság nem ismer alkudozást, tehát az ebből folyó ügyek védelmére alkotott törvényeknek, sem szabad ismerniök engedékenységére hajló alkudozásokat.

Az a kijelentés, hogy a kortes-izü határozatokat hozó törvényhatóságokat mint belügyminiszter, revíziót illető jogánál fogva, megrendszabállyozza, az ígéretnak megjárja, de végrehajtása a törvényhatóságok határozati jogába oly egyoldalú beavatkozás lesz, amihez vehet s elhiszük, hogy vesz is magának jogot a belügyminiszter s az ő rendelkezése közelebb és állhat az igazsághoz, de a megyék határozati joghatályának csonkítása, ezek jogkörének gyengítése, már mint kormányhatalmi túltengés jelentkezik és maga is törvénysértés lehet. A törvénynek oly minden kétségen felül állónak kell lennie, hogy az a határozatok hozásában már minden habozást, önző célzatokat, vagy miniszteri rendszabályozó beavatkozást is kizárhasson.

Amikor Széll K. megengedte, hogy a választási törvényben bennmaradjanak ama visszaélések, a „jog, törvény és igazság” kijátszására hagyta meg a lehetőséget s maga tette megváltó igéjét kétes értékűvé.

Az az önérzetes és büszke kijelentés, amit a pénzügyi bizottság f. hó 27-iki ülésében arra az ellenzéki jellemzésre: „a főispáni állás kizárólag politikai — értsd kortesvezéri — állás” tett: „áll eléje annak, aki azt akarná bizonyítani, hogy kormányzata alatt bármi törént volna, tudva, vagy mulasztással, a mi a tőle kifejtett elvekkél, a törvényvel és jogos-

sággal ellenkeznek,» alig változtat egyelőre még ama szálló ige iránt tett megjegyzésünkön valamit; mert amióta Széll kormányoz, választások még alig voltak, tehát a főispánok állásának fokortes mivolta új bizonyására, nem nyílt alkalom; ezen a téren Széll „jog, törvény és igazság” szymbolumának értéke sem érvényesülhetett. A mi tehát nem történt meg, nem következés, hogy meg ne történhessék. El várjuk, hogy meg se is történjék, hogy igeje csakugyan »Megváltó ige« legyen!

— a — r.

Debreczen, október 30.

A betegpénztári törvény reformja.

A fővárosi munkás szakszervezetek és betegpénztárak küldöttjei vasárnap délelőtt a nyomdászok szakszervezetében tanácskozmányt tartottak a betegpénztári törvény módosításának ügyében. Ezen tanácskozásra maga Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter hívta fel a munkásokat, mert a betegpénztárakról szóló törvényt reformálni kívánja. A tanácskozást Teszársz Károly a szaktanács elnöke nyitotta meg, ki nek ajánlatára Klárik Eerencz és Vancsák Jánost elnökké, Lerner Samut és Buchinger Manót jegyzökké választották meg. A gyűlésen képviselve voltak: az általános munkaspénztár, a magyar államvasuti munkások betegpénztára, a Wörner, Hamburger, Rigler és Graeff-féle betegpénztárak, valamint 30 szakszervezet 77 taggal. Teszársz Károly mint előadó részletesen ismertette a betegpénztári törvényt és esetenként annak hiányait, különösen kiemelték azt, hogy a budapesti kerületi betegpénztár vezetésébe a munkásoknak semmi beleszóvási joguk nincs. Utána Csilla Zsigmond dr. mondotta, hogy a betegpénztári törvény azért nem jó, mert annak alkotásánál nem halgatták meg a munkásokat. Steiner Kálmán felpanaszolta, hogy a munkások gyakran nem jelentik be alkalmazotaikat szabályszerűen a betegpénztáraknál s emiatt a munkás, megbetegedés esetén, nem részesülhet betegpénzben. Kívánja, hogy az ilyen munkások szabadságvesztéssel büntetessenek, (He-

lyeslés). Majd Weltnér Jakab szólalt fel: követeli a kötelező állami biztosítást, indítványára a következő határozati javaslatot fogadták el:

Kimondja a munkások anketje, hogy a munkások érdekeit kellőképpen kielégítő betegpénzfelosztás alap feltételének a kötelező állami biztosítás törvényhozási uton való keresztül vitelet sürgeti. Követeli a kormánytól az egységes állami betegpénzfelosztási törvényt oly módon, hogy a vezetőség kétharmadrészen szabad választás útján munkásokból álljon. E törvény életbelépéséig az anket legjobbnak tartja a szabad párttestületi pénztárakat, hol a munkások két harmad részben vannak a vezetőségben képviselve. Végül követeli az anket az egyes gyári pénztárak eltörlését.

Izrael Jakab indítványára követelik a szabad orvos választási Többek hozzászólása után az indítványokat elfogadták s a lapos indoklás mellett azt emlékiratban fogják át-nyújtani Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszternek.

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt tegnap este 5 órakor József körüti helyiségében értekezletet tartott, melyen határozatokat hoztak arról, hogy f. november elsején miképen röjje le a kegyelet adóját a függetlenségi párt? Elhatározták, hogy a párt nevében megkoszorúzzák Kossuth Lajos, Irányi Daniel és Helyi Ignác sírját. A Kossuth Lajos sírjánál mondandó alkalmi emlékbeszéd megtartására felkérték Illyes Bélát.

Ugyancsak ezen értekezleten megbizta a párt Barabás Bélát, hogy a képviselőházban legközelebb sürgős interpellációt intézzen a miniszterelnökhöz a tartalékos katonák ellenőrzési szemléjén a német hierarchia helyeit magyar jelen-nel jeletkező katonák megbüntetése tárgyában.

Beszámoló beszédek. Tegnap tartotta beszámoló beszédét a monori kerületben Lukács Gyula országgyűlési függetlenségi és 48-as képviselő. A képviselőt választóinak egész tömege fogadta a megérkezésnél s a beszámoló meghallgatására számszerűen megjelentek a kerület minden községéből Monoron. A választók nagy tetszésével találkozott beszámoló beszédében Lukács Gyula megemlékezett az aktuális politikai kérdésekről: a Hentzi ügyről, a választásügyekben való kuriai bíráskodásról, az Auszt

— Ugyan honnan?
— Jénából.
— Micsoda? Te diák vagy?
— Csak voltam; most már semmi sem vagyok, a mig nem leszek valamivé.
— No majd megsegít az Isten.
— És a magam embersége.
— Dejsz öcsém azzal mai napság nem sokra megy az ember. No de azért van a világon mindenféle bolond ember, hogy az okos hasznukat vegye. Hát szabad-e megtudnom nevedet?
— Szabad. Nem kerül semmibe. Az én nevem: Bodza Kálmán.
— Eszem a nevedet, de szép!
— A milyen olyan, beérem vele.
— Hát aztán nem mókázol most velem?
— Itt vannak bizonyítványaim, győződjék meg belőlük, ha tud olvasni.
— Ha tudok-e? de még írni is; nem teszed próbára?
— Nem vagyok rá kíváncsi.
— De öcsém csak alj szónak, hadd írjak fel rólad egyet-mást; talán hasznát veszed, ha rád akadhatok; tudok ám én egy pár ekkleziát, a melyekre van egy kis befolyásom.
— Most mintha valami az eszébe jutott volna, nagyot csapott öklével az asztalra s elkezdett torkaszakadtából nevetni.
— Hahahaha — varj öcsém Bodza — hahaha — hadd adja ki a nevető kedvem — ahahaha:
— Nexi vetette hátát a falnak, végignevette a magánhangzók egész skáláját a legmélyebb

ótól a legmagasabb i-ig, aztán mikor elkészült vele megveregette az ifju vállát s mondta:
— Már most beszélj atyámia az Urban!
— Mit beszéljek?
— Beszélj el az életed históriáját. Ilyen Bodza nem minden bokrban terem.
— Szivesen, ha éppen kíváncsi rá.
— De mennyire!
— Rövid história. Születtem én is, mint akarki fia, ezelőtt 25 évvel.
— Huszöt év? hahaha — pompás!
— Ezen is lehet nevetni? Ezt még nem tudtam.
— Mit tudsz te? Csak folytasd.
— Az apám kegyesmester volt az alföldön, doktor is volt, csak hogy nem embert, hanem barmot kurált, a mi különben néha egyre megy.
— Az öreg most nem nevetett, pedig az ifju azt várta; hiába, most nem nevetett, valami furta a fejét.
— Nem hallgat rám?
— Dehogynem, csak folytasd; derék viccelő vagy, beillenél lőcsei kalendáriumnak, csak folytasd.
— Az apám büszke volt a tudományára; de azt akarta, hogy fia még különb legyen, azért diákiskolába küldött. Hol és miként vezettem iskoláimat, azt a bizonyítványok elég pontosan kimutatják.
— Jól van; ezt hát átnyújthatod.
— Mire a teológiába kerültem, szülőim elhaltak, s én kénytelen voltam gyermekek tanításával keresni kenyeremet. — Tanárain egy előkelő házba ajánlottak, t. i.: gróf Bukvayekhoz.

— Micsoda... Bukvayekhoz?
— Ugy van. Két kis fiu nevelője lettem. Két esztendeig nevelősködtem; de a harmadik esztendőben egy kis kalamitasom akadt, a miért elcsaptak.
— Elcsaptak... hogy-hogy?
— Egy régi nemes család tagja került a házba sógorság alapján, hogy a házi kisasszonnyal együtt nyerve kiképeztesse. A fiatal leány neve: Dardaszeghy Aranka.
— Dardaszeghy? ha-ha-ha! Csak folytasd öcsém. Hát Aranka? Iszonytató mulatságos!
— Az öreg kacagott, hogy a gombjai kezdtek leszakadni a mellén.
— A fiatal embert kezdte kihozni sodrából az öreg magaviselete.
— De már ezen ne nevéssen, mert az kedves, derék, szép leány volt, — valóságos tündér.
— Igazán?
— Igazán. Bele is szerettem rögtön.
— Bele is szeretted? Azért csaptak hát el?
— Nem azért, mert azt nem kötöttem az orrára senkinek; csak Aranka sejtette egy kicsit.
— Hát aztán mért csaptak el?
— Azért, mert Aranka kisasszony meg én belém szeretted s ő nem tudott magára olyan jól vigyázni, mint én, — levelet írt nekem.
— Bravo!
— Soh se tapsoljon; a levél hűtelen kezekre volt bízva s a grófnő kezébe került.
— Te öcsém, hallottam én erről vala-

riával való kiegyezésről, végül pedig a függetlenségi partnak jövőben elfoglalandó magatartásáról.

Ugyancsak tegnap tartotta beszámoló beszédét a pinczehelyi kerületben R a t k a y Laszló, a kerület függetlenségi és 48-as párti képviselője. Fogadtatására az egész kerület választói megjelentek érkezésénél s az impozáns bevonulás után tartotta beszámoló beszédét, melyet a választók minden részében helyeseltek. Az aktualis politikai kérdéseken kívül kiterjeszkedett különösen azon kérdések mikénti megoldására, melyek a kis gazdák és a munkások érdekében sürgős orvosiást kívánnak.

Néppárti népgyűlések. Az országgyűlési néppárt tegnap egyszerre 4 helyen is tartott népgyűlést. Legnépesebb volt — tudósítás szerint — a váci népgyűlés, melyen a hűvös idő dacára is, mintegy 4000 ember vett részt. A Konstantin terezen tartott gyűlésen Rév és István váci pébános üdvözölte a néppárt vezérét. Aztán Z i c h y Nándor beszélt. Majd V a s z a r y Mihály fejtegette, hogy a kisgazdák érdekében egy politikai párt sem tett annyit, mint a néppárt. (Pedig még nemis régén született s lavirozása miatt alig is volt cselekvésre ideje, ha a nagy hangú dicsekvést tetteknek fogadják el a párt hívei, ugy elérték céljukat a vezetők: alaposan felütettek a népet.) A néppárt zászlaja alá való csatlakozásra hívta fel végül a népgyűlésen jelen voltakat. Beszéltek meg Rakovszky István és Zichy Nándor gróf, mire a népgyűlés a néppárt éltetésével véget ért. Fzen kívül néppárti népgyűlések voltak Tornóczon, Kézdi-szt-Léleken és Nagy Nyujtón.

A magyar pénzügyminiszter Bécsben. L a k á c s Laszló p. ü. miniszter tegnap reggel Bécsbe érkezett és a délelőtti folyamán meglátogatta Stibralt, az osztrák kereskedelmi miniszterium vezetőjét, valamint K n i a z ó l u c k y t, a pénzügyminisztert, a kikkel hosszabban konferált. A miniszter este visszautazott Budapestre.

A delegációk. A hivatalos lap e heti száma publikálni fogja a delegációk idejű ülésszakának egybe hívása tárgyában gróf G o l u c h o w s k i külügyminiszterhez és a monarchia mindkét államának miniszterelnökeibe intézendő legfelsőbb kéziratokat. A S z é l l Kálmán miniszterelnökhöz intézendő királyi kéziratnak az országgyűlés mindkét

házában való bemutatása után, kitűzi a képviselőház ezen hét utolsó napjaira, esetleg mához egy hétre — a delegátusok megválasztását. A megelőző este az országgyűlési szabadelvű párt a delegáció képviselőházi tagjainak kijelölése tárgyában értekezletet fog tartani.

A magyar-horvát pénzügyi egyezmény. A horvát regnikoláris küldött-eg november első napjaiban ismét összejött, hogy a miniszter tervezetét tárgyalja. Addig a magyar regnikoláris deputáció is megalkul, hogy az üzenetváltás után már november végén a közös konferencia összeülhet. Kevés kilitás van azonban arra, hogy a regnikoláris deputációk még az év vége előtt befejezhetik tárgyalásaikat. Ennélfogva bizonyos, hogy egy a magyar kormány, mint a horvát bán már legközelebb beterjesztik a magyar-horvát pénzügyi egyezménynek egy évre való meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatot.

Az Ugron-párt értekezlete. A függetlenségi és 48-as Ugron-párt tagjai ma, október 30-án este 6 órakor Bartha Miklós pártelnökük József-köruti lakásán bizalmas értekezletet tartanak.

A háború.

Minden czáfolat ellenére néhány francia lap ragaszkodik ahhoz, hogy Franciaország több hadi ajót fog Dél-Afrika baka küldeni. A Petit Journal szerint a francia hajókat orosz hajók fogják követni.

A legcsunyalabb szerepet a háborúban a szabad-ság hazájának: Amerika vállalja.

A New-York Journal-nak egy washingtoni tavoratállítólag legjobb forrásból jelent: Az Egyesült-Államok semmiképp sem fognak részt venni valamely közvetítési kísérletekben Dél-Afrikában és Európának beavatkozását az Anglia és Transzval közti viszályba az összes nemzetek java elleni fenyegetésnek fogják tekinteni. Azt hiszik, hogy ily beavatkozás a nemzetek közti konfliktusra vezetne, mely a nemzeti tulerő minden kérdését magában foglalja, a hatalmi viszonyok egyensúlyját megzavarná és a kihajai kérdést előtérbe tolná. Az Egyesült Államok nem fogják megengedni, hogy a viszonyok Kínában az ő hozzájárulása nélkül megváltoztassanak és

örködni fognak a status quo fentartása felett és nem vehetnek közönyösen, ha Dél-Afrikában beavatkozás történne valamely nemzet részéről, mely nincs közvetlenül érdekelve a transzvali háborúban.

Amióta az „Egyesült-Államok” a hódításba beleizlet, az ezzel kapcsolatos önzés politikáját helyezi a világ szabadság emberi-ségi politikája felé. Ha elveszti aztán a szabad- vagy szabadságra törekvő népek rokonszenvét és biztatását, amely nagyságának alapja volt eddig, csak önmagának tulajdonítsa.

KÜLFÖLD.

Ausztria. Az osztrák delegáció tagjait az osztrák képviselőház már szombaton választotta meg.

A tüntetések Csehországban még mindig tartanak s ezek leginkább zsidó-ellenes jellegűek, amennyiben mindeniken — kivétel nélkül — a zsidók ablakainak beverése előfordul. Így a múlt héten Eba Brandeiban, Braunában (Starksbachi járás), Podleschinban (Schlani járás), Uj-Strarhitzban, Muejovitzban (Strakomitzai járás) és Primbrauban voltak ily tüntetések: Űséték a zsidókat a falakra is felmázolt jeiszó alatt.

Németország. A német flotta szaporítása. Kétségtelen, hogy a német birodalmi gyűlésnek legközelebb foglalkoznia kell a tavalyi flottatörvény kibővítésével. Hogy ez a kibővítés minő terjedelmű lesz, azt ma még nem lehet tudni. Annyi azonban valószínű, hogy a császár a hadi flottát kétszer akkorára akarja kibővíteni, mint a mekkora a tavalyi törvényben meg van állapítva. A császár ezt egész nyitán meg is mondta a napokban Hamburgban tartott egyik beszédében, s utalt arra, hogy a világ nagyot változott azóta, hogy a tavalyi flottatörvényt hozták s hogy az amerikai Egyesült-Államok lázas sietséggel igyekeznek tengeri nagyhatalommá válni. A tavalyi flottatörvény hat év alatt tervezte a flotta kiépítését, de a koronán ezt az időt háromra akarja megrövidíteni s már előre jelent, hogy ez után a három év után egy új flottatörvényt fog beterjesztetni, mert a német flottát verhetetlenné akarja tenni.

mit, csak hogy azt a nevelőt nem Bodzának hívták.

— Nem bizony, volt ezem, hogy ilyen bolond névvel ne lépjek a grófi házba. Van nekem nemes praedikátumom: Ungváry.

— Ungváry? — hahahaha — hát te vagy az az Ungváry? — Ohhahaha — a megpukkadásig pompás, isteni.

— Elhallgatok am, ha tetszik.

— No-no-po, ne tüzeskedj. Hát aztán — téged elcsaptak — nos?

— A kisasszonyt meg hazavitték.

— Haza vitték? Hát minek, ha rajtad tuladtak.

— Csak azért, mert a házból ugyan kicsaphattak, de nem a theológiából, a hol eminens voltam. A leányt pedig minden áron el kellett tavolítani tőlem, mert már volt jegyese, valami grófnak a fia.

— Valami gróf fia ugy-e? hahaha! Bolond história, mondha-om — hahaha.

— Az öreg megint kaczagott, hogy egész teste reszketeit bele.

— Szerencsémre — folytatá az ifju, a két év alatt gyűjtöttem egy kis pénzt, ezzel kimentem Jenába. Most hazafelé tartok, meglátogatom szülőföldem lelkészét; már öreg, talán befogad káplánnak addig, míg valami helyem akad. Eddig van a históriám.

— Hát ebben a faluban, mely most orrod előtt fekszik, ismerse-e valakit?

— Hogy a manóba ismernék. Még a nevével se tudom.

— Ha-ha-ha... No nem nevetek már... ha-ha-ha! csak még ezt a kicsit. No most már jól van Megengeded, hogy a bizonyítvá-

nyaidat egy kissé átnézzem? Nem bánod meg fiam.

— Tessék. Csak soká ne tartson, mert utra akarok kelni.

— Az öreg ur fogja az iratokat s bement a korcsmáros szobájába.

Az ifju kandidatus nagyon sokáig várt a bizonyítványára. Végre türelmetlenkedni kezdett, küldözgette a korcsmárost az öreg ur után; de az öreg visszaient neki, hogy ne feljön, estig eléri a legközelebbi falut s tovább már ugy sem megy. Végre bejött, visszaadta az iratokat s egy csomó bankót nyomott a markába:

— Nesze öcsém, egy kis utraváló. Az irataid közé egy kis czédulát tettem, lakasom czimét. Két két mulva akármi történéjek veled, fölkeress. Nem bánod meg.

Az ifju elbucszott a különös öregtől, aztán utra kelt. Az uton restelt kigombolkozni, de a kíváncsiság egyre ösztönözte, hogy megnéze a czédulát és kivált a bankókat, mert azt érezte, hogy több darab. Egy kissé távolabb skart jutni a csárdától, hogy senki meg ne lássa, mikor a kapott dolgokat megvizsgátja. Mikor aztán a csárda már nem látszott, akkor elővette először is a bankó-csomót. Kibontja, megnézi, hát csak elhül bele: tíz darab százás volt az, éppen ezer forint.

— Ez tévedés! — kiáltja s visszasiet a csárdába, de az öregnek már akkor hült helye volt. A korcsmáros azt mondta, hogy egy könnyű kocsi elhajtattott. Hogy ki volt, azt nem tudta; sohasem járt ezen a vidéken, kocsisa pedig nem beszélt seokivel.

Lássuk a czédulát, gondolá az ifju ujra

utraindulva. Elővette iratait s azok között egy összehajtogatott levelet talált boriték nélkül, abban a következőket olvasá:

Kedves fiam!

Nagy lelki öröömre szolgál, hogy sorsod fundamentomát megvethetem; tapasztalni fogod, hogy javadat akarom, az a kis csekélység, a mit adtam, csak foglaló. Bolondságodban el ne felejtsd Csutkási tanyámon remete lakomat, Bükköny helysége mellett. Mahoz két hétre okvetetlen elvárak, de előbb nem, mert nem leszek ot hon. Sokáig voltál árva, de te küzdöttél kitartóan. E szorgalom jutalmat érdemel. Meg fogod látni, hogy, ha egy kissé hóbortos is, van

szerető atyád.

— No, ezt érts, a ki tudja, dörmögé az ifju fejcsóvalva. És semmi aláírás. No majd meglássuk Csutkason két hét mulva. Valaki csak megtudja mondani, hogy hol fekszik ez a Bükköny-falu, a hol megint Csutkás fekszik.

A legközelebbi faluig mindig a rejtelmes öreg urra gondolt s mi tagadás, az ezer forint nagyon jól esett neki, nagyon jókor jött biz ez.

Egy jó óra gyalogolás után elérte a falut.

Mar messziről lehetett látni azt a kastély-forma urilakot, magas jegenyével, mely a falu szélén emelte büszkén kupolás középtetejét.

Folyt. köv.

Franciaország.

Francia nagykövet tiltakozása. A francia-angol együttes operáció ellen. Decourt celles volt londoni nagykövet, a «Figaro»-hoz intézett levelben kijelenti, hogy nem tudja megérteni, milyen alapon állítják bizonyos lapok azt, hogy 1896-ban a londoni kormánynak felajánlotta Franciaország támogatást arra az esetre, ha Angolország és Németország között Transzval miatt szakadás állna be.

Kereskedők az egészségügyi védelmi ellen. A párisi kereskedők egyesülte megkérte a kormányt, hajtja végre a velencei egészségügyi konferencia határozatát és szüntesse meg az egészségügyi kordout.

Táviratok.

Kállay B. Bosznia-Hercegovinában.

Serajevo, okt. 29. Kállay közös pénzügyminiszter hercegovinai utjáról visszatér ide.

Mafeking még ostrom alatt.

Budapest, okt. 29. Fokvároson át Mafekingből f. hó 21-éről kelt távirat szerint ott minden jól megy. A város bombázása emberéletben nem tett kárt.

Budapest, okt. 20. Fokvároson át jött távirat szerint 3 század gyalogság, 3 ezred lovasság, egy hegyi tüzér üreg, négy tabori üteg és a nautai önkéntesek Ladysmithből előre nyomultak Szombakop felé. Egy század huszár megtamadt az ellenséget, a mely heves agyuzást és puskatüzélést kezdett. Mint-hogy a támadással semmit sem érhettek el, a csapatok szabad táborot ütöttek. Napfékeltekor az ellenség visszavonult Riesfonteinbe.

Színház.

Nebántsvirág. Denise szerepében, ebben a híres primadonna szerepben, lépett felszombaton este Perényi Margit s aratott olyan igaz és hatalmas sikert, a melyet ritkán lát a debreczeni színház. Játékában, énekeiben annyi temperamentum, finom művészet és izles nyilatkozott meg, hogy a közönség alig tudott volna betelni. Énekszámái közül nem egyet négyszer ötször kellett megismétlnie, őt magát felvonások végén számtalanszor hívták a lámpák elé. Szombati fellépése után — a mikor a C. bérlőknek mutatkozott be — bátran konstatalhatjuk, hogy Perényi Margit határozott fényes sikerrel kezdte meg debreczeni működését.

Mellette a mindig élvezetes Sziklay és Szathmári arattak sikert. A Szathmári sikere annál figyelemreméltóbb, mert Lórió őrmester legjobb szerepe volt elődjének. Környei nagyon szépen énekelte.

Szigeti Lujza a fejedelemső szerepéből abszulute semmit sem csinált, Fenyéri sem ambíciózálta az őrnagy szerepe Csata a színigazgató szerepét ejtette el. Sárosi Paula pedig valami tánczfével tette elfogadhatlanná kis szerepét.

A többi szereplők, karok, zenekar, rendezés jők voltak.

a e.

„A sárga csikó”, Csepreghy elvülhetetlen szépségekben gazdag népszínműve nagy és zajos közönséget vonzott tegnap este a színházba, különösen a magasabb régiókba, úgy hogy egyszerre két előadás is folyt néha; az egyik a színpadon, a másik a karzaton és állóhelyen. Sőt mivel ma már az u. n. vetkezési jelenetek minden sikerre számító darabnál nélkülözhetetlenek, tehát egyik másodemeleti pályában egy piros-pozsgás ifju a nagy melegtől indítva, le is vetette a kabátját s úgy gyönyörködött ingujjban az előadásban.

De gyönyörködött más is. Perényi Margit mint népszínmű énekesnő kitűnően bevált; éneke, de különösen játéka s az a modor, melylyel nótái: nemcsak ledalolja, hanem át is éri, át is éli, viharos tapsokra és ugrázásokra ragadta a közönséget.

Mellette Szacsavay volt az est hőse, ki megrázó drámai erővel alakította a vén Csorba szerepét s nyílt színen tapsot, felvonás végén Perényivel együtt lelkes kihívásokat kapott.

Szépen játszott s jól énekelte Ferenczy is Laci szerepében s neki is bő része volt a hálás közönség tapsaiban.

Sziklai Lőről metszett „Hólyagos» csaplárosa hangos kacajra, sőt szünni nem akará hahotára fakasztotta a nezők vidám seregét. Pompás alakítás volt.

Bartha, F. Csiga házy Etel, ifj. Szathmári és Tanay gonddal és kedvvel játszottak; Szathmári olyan tüzesen táncolt, hogy alig akarták vele abba hagyatni. A többi szereplők is sikerrel működtek közre, közülök a szép hangú Bay Lászlót, mint Bogár Imre! tapsokra méltatták, bár betyársága bizony még nagyon színpadias, inkább műbetyar.

Fenyéri, mint Boltos Iciget elnyelte a Nirvana s helyette Csatar ugrott be, ki különben Püspökivel együtt a koldus szerepet is játszotta. Igazán érdekes jelenség, hogy Fenyéri 25 éves színész jubileumát a boltos Icig szerepében ünnepelné, ha ezt is egyáltalán eljátszaná.

Egy szó, mint száz: jó népszínmű jó előadásban mindenkor szívesen látott vendége a debreczeni közönségnek.

Vasárnap délután a „Höfeherke» cz. regement a szokott előadásban, a gyermek-világ nagy élvezetére.

Báránycsók. A színtársulat operette személyzete a Magyar Színház szenzációs sikerű darabjára, Báránycsók-ra készül, melynek bemutatója november hó 2-án, csütörtökön lesz. Az operettnek színházi körökben óriási sikert jósolnak s általános a vélemény, hogy a népszerű zeneszerző, Varneynek ez a legbajjalatosabb, legbajjalosabb operettje. Az elmés librettót Diorat Armand írta s Makai Emil fordította. Miot értesülünk, a sugópéldány úgy at van dolgozva, hogy az előadás fehér est számba mehet. A darabokhoz teljesen új kosztümök és díszletek készülnek. A főbb szerepeket Perényi Margit, Sárosi Paula, Bárdos Irma, Szigeti Lujza, Sziklay, Rubos Környei Szathmári játsszik.

Halmy Margit beteg. A legnagyobb részvétellel értesülünk, hogy Halmy Margit, a mi szeretett művésznőnk beteg. A holnapra kitűzött „Himfy dalai»-ban is már mas fogja avtveni szerepét. Az egész debreceni intelligens közönség forró óhajta az, hogy a mi nagy művésznőnkét mihamarabb visszontlássuk a színpadon.

Színházi műsor.

Kedden október 31-én, bérlét 26. szám »B« bérlét Himfy dalai. Vigjáték 3 felvonásban egy előjátékkal. Irta Bereczik Árpád.

Szerdán november 1. bérlét 27. szám »C« A molnár gyermekei. Regényes színmű 5 felvonásban. Irta Rauchpach. — Fordította Szerdahelyi J.

Csütörtökön, november 2-án bérlét 28. szám »A« ujdonságul először Báránycsók. Zenéjét szerzette Varney Louis.

Pénteken november 3-án bérlét 29. szám »B« Báránycsók. Szombaton nov. 4. bérlét 30. szám »C« harmadszor Ugyanez.

Vasárnap, november 5. két előadás. Dél után 3 órakor félhelyárral Egyiptom gyöngye Vig operette 3 felvonásban. Irta Heltai Jenő Zenéjét szerzette Forray Miklós, este 7 és fél órakor bérlétszűnetben: A vörös sapka, népszínmű 3 felv. Irta Vidor Pál.

H I R E K.

Óreg nyár — nem vén nyár.

Vén asszonyok nyaráról Dalolnom nem lehet,
Vénasszonyok korunkban
Tudjuk, hogy nincsenek.

Egykor talán még voltak,
Más kor volt, más kor az:
Ma vén a dus hajzatu
És ifju a kopasz.

Egykor még ifju korban
Kelt nászra férfi s lány,
Aggok vagyunk manapság
Az élet hajnalán.
Hetvenéves korunkban
Leszünk ifjak s bohók,
Addig a szívek krypták
S akkor lesznek kohók.

Ilyen szép őszidőre,
Milyen ma is vala,
Azt mondottak egykoron:
Vén asszonyok nyara.
Ma ki vén asszonyról szól,
Kaphat szidást, követ:
Ma már nem vén a nyár se,
Legfeljebb csak öreg...

Adybandi.

* Előléptetések a honvédségnél. A debreczeni honvédségnél, a 3. gyalogezrednél november 1-én kezdődő ranggal előléptek a következők: Bognár István alezredes a 3 honvédgyalogezred parancsnoka ezredessé; Lányi István őrnagy alezredessé; Cvrcek Ferencz I. o. százados őrnaggyá; Fényes Loránt és Hunyor László tiszthelyettesek hadnaggyá. A tartalékban Szász (Sichermann) Adolf. dr. főorvos II. o. ezredorvossá. A 2. honvédhuszárezrednél előléptek: Szemere Kálmán főhadnagy II. o. századosá, Banó Lehel tiszthelyettes hadnaggyá. Az ekvitáció tagjai közül Stachó Dénes hadnagy főhadnaggyá; Szilassy Ferencz, Szathmári Ervin, Rogulic Teodor és Lovász Dezső tiszthelyettesek hadnaggyokká.

* A vármegye állat egészségügye. Hajduvármegyében e hó 27-ig a következő állatbetegségek fordultak elő. Lépfene: Hajdu-Nánás v. 1. u. Takonykór és bőrféreg: nádudvari j. Püspökladány 1. u. Hajdu-Szoboszló 1. u. Sertésvesz balmazújvárosi j. Balmaz Ujváros 1 p., nádudvari j. Kalba 2 u., Nádudvar 1 u., Tetélen 1 u. Hajdu-Böszörmény v. 2. u. Hajdu-Nánás v. 2 u., Hajdu-Szoboszló v. 2 u. Debreczen sz. kir. városban pedig: veszettség 1 u., sertésorbánc 1 u.

* Magyar ember Transzvalban. Bihar-megyéből évek előtt a burok földjére került Müller István nevű fiatal ember. Megszökött a katonai sorozás elől és az aranytermő Dél-Afrikában próbált szerencsét. Ott meg is nősült, bur leányt vett feleségül és most a johannesburgi aranybányákban dolgozik. Müller nemrég levelet küldött haza Transzval fővárosából. Akkor már háborus hírek jartak. Az egész főváros, amely máskor olyan népes, írja a magyar bur, most rendkívül csendes lett, a bányatelepek is kihaltak, az angolok sietve felszedték sátorfájukat s a francziákon kívül senki sem maradt ott. Johannesburg a háborúhoz készülődik. A várost francia mérnökök tervei szerint megerősítették és különösen a bányaművek elé igen sok ágyut állítottak. — A városban a megélés igen bajos. Egy adag husért a vendéglős csaknem egy font sterlinget számít. A fűszerek, akik közül a legtöbb bezárta a boltját, méreg drága pénzért árulják a konzervet. A kívándorolt magyar azt írja, a burokról, hgy igen lelkes emberek. Lelkesedésüknek nincs hangja hanem otthagyják tűzhelyüket s elkeseredéssel indulnak az angolok ellen. Müller István is részt vesz a burok szabadságharcában. Beált a hadseregükbe éé Jnubert tábornok hadosztályában küzd Transzval függetlenségéért.

* **Országos honvéd gyűlés.** A 48-a honvédegyletek országos központja november hó 15-én tartja közgyűlését Budapesten.

* **A böszörményi főgymnásium ügye.** Géressy Kálmán kir. tankerületi főigazgató pénteken Böszörményben időzött a létesítendő főgymn. ügyében s ez alkalommal tárgyalta a presbiterium által ugyane tárgyban kiküldött bizottsággal. — Ez a bizottság már 24-én este is tartott egy értekezletet, mely alkalommal előkészítették az ügyet a pénteken tartott tárgyalásra. — Az értekezlet pénteken d. e. 9 órakor kezdődött. — Az értekezlet elnöke ifj. S ó v á g ó Gabor volt, aki is melegen üdvözlőlvén a bizottsági tagokat s az állam részéről kiküldött Géressy K. főigazgatót, azután kezdetét vette a tárgyalás, mely 2 óra hosszat tartott s eredményeképen kijelentette a főigazgató, hogy a szerzett személyes benyomások, reális meggyőződések alapján elkészíti s megteszi a felterjesztést a kormányhoz. Hiszi, hogy aránylag kevés idő alatt is sikert érünk el. Délben a helyszíni szemlét tartották meg. Most már jó reménnyel várják a böszörményiek a kultuszminiszter elhatározását s azután következnék a szerződés megkötése.

* **A skarlát járvány.** A skarlát járvány még most sem szűnik. Körner Adolf tanácsnok jelentést most küldötte meg a főkapitánynak, melyben az egészségügyi bizottság sürgős egybehívását kéri, hogy a járvány tovább terjedésének megállítására végezt erősebb óvintézkedéseket léptessenek életbe. A bizottság valószínűleg kedden ülészik. A járvány tehát nem szűnik, terjedni sem terjed ugyan, de úgy van, mint két hét előtt volt. Az elemi iskolák már be vannak zárva, de mindenesetre jó lenne, ha a bizottság a felsőbb leányiskolák bezáratása iránt is intézkednék.

* **Tűz. Ma reggel 7 órakor tűzet jeleztek a tűzoltóaktanyára.** Bethlen-utca 57. és 59. sz. a. özv. Méhes Andrásné és Szücs Istvánné házában összeépített 14 m. hosszú istállója és fasszine gyuladt ki. A tűzoltóság Publik Ernő h. főparancsnok vezetésével vonult ki, de a tüzet csak nagy nehezen sikerült lokalizálni, mert a csapó-utcai kutakban nincs víz s a tűzoltóság a laktanyáról szállított 15 hordó vízzel lokalizálta a tüzet. A szűk udvaron venyigével fedett disznóolák vannak s ez még veszedelmesebbé tette a tüzet. Ez alkalommal meggyőződhattünk arról, hogy a tűzoltóság jelenlegi szervezetében nem képes megvédeni Debreczent a tűzvész ellen. Föltétlenül szaporítani kell a tűzoltószereket s a hordók számát. Azt sem hagyjuk említés nélkül, hogy a toronyór nem jelzi a tüzet.

* **A katonaság panaszai.** A honvédelmi miniszter kifogást tett a hatóság amaz eljárása ellen, hogy a katonaságot a mezőrendőri törvény alapján a gyakorlatok alkalmával okozott károk megtérítésére kötelezi. A miniszter azt kívánja, hogy ezeket a károkat az előjáróság a beszállásolási törvény alapján tárgyalja, mert a mostani eljárás nem a tenyleges kárt akarja megtéríteni, hanem büntetni akarja a katonaságot. A kerületi előjárók legutóbbi értekezletükből azt jelentették a tanácsnak, hogy a miniszter kívánását nem lehet végrehajtani. Ők jogosan járnak el a mezőrendőri törvény alapján s képtelenség is volna, hogy minden 3—5 forint kár miatt vegyes bizottságot hívjanak össze s többet költsenek az eljárásra, mint a mennyi a kár.

* **A kir. főügyész Nyiregyházán.** Pongrácz Jenő a debreczeni kir. főügyészség vezetője a napokban vizsgálta meg a nyiregyházai kir. ügyészséget és a fogházat. — A főügyész úgy a kir. ügyészségnél, mint a fogháznál mintaszerű rendet talált.

* **A csendőrség köréből.** A budapesti csendőrkerület állományában október hónap

huszonharmadikán vizsgáztak a legutóbbi altisztiskola hallgatói. Örsvezetőkkel előléptettek a következő jó sikerrel vizsgázott csendőröket a d e b r e c z e n i szarnyál: Cs. Tóth András, Heiling István, Kelemen Janos, Tornyai Ferencz és Pálly Zsigmond.

* **Halálozás.** Vettük és részvétellel közöljük a következő gyászjelentést: Szomorodott szívvel üdátjuk felejtélen jó nőmnek, illetve anyának, nagyanyának, testvérnek és sógorának Jónás László t. né született Kátz Katalin asszonynak f. hó 29-én, este 7 órakor életének 60-dik, boldog házasságának 36 ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei folyó hó 31-én, d. e. 10 órakor fognak Piacz-utca 32. számú lakásunktól (Szedlak és Vámos-fele ház) az izr. sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességetekre rokonainkat, barátainkat és ösmeréseinket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen, 1899. október 30. Férfje: Jónás László. Gyermekei: Szeréna férjével Steiner Miksával, Jenő nejjével Ozer Klarával, Gyula, Hermin férjével Dr. Rona Izidórral, Ida. Testvérei: Kátz Jakab nejjével Weinberger Rozáliával, Kátz Antonia férjével Spitz Ignácczal, Kátz Johanna férjével Geiger Daviddal, Kátz Amália férjével Angyal Hermannel, az unokák, sógorok és számos rokon nevében is. Áldás emlékére!

* **Az elpusztult szőlők felújítása.** A szőlőrekonstrukcióról szóló törvényvégrehajtásán felül a földművelési miniszter legutóbbi érdekes, hosszabb jelentést bocsátott ki. A miniszter jelentésében megelégedésel konstataálja, hogy ezen a törvény megalkotásához fűzött remények megvalósultaknak tekinthetők. A törvényvel szolgálott eszközök felhasználásával a szőlőművelés terén általánosagban bizonyos, a helyes irányt biztosító egyöntetűség honosult meg, amely aztán követésre talál azoknál is, akik szőlőiket felújítási kölcsön igénybevétele nélkül állítják helyre.

* **Szegény gyermekek felruházása.** Szébb és nemesebb feladat nem is létezik, mint mikor azokról gondoskodunk, a kik kivannak téve a tél dermesztő hidegének, kiknek szülői tehetetlenül kénytelenítetnek nézni, mint fáznak gyermekeik, de szegénykezés nélkül nem mernek, nem tudnak. Hiszen éppen ezen szerény pariai az életnek keltenek bennünk nemcsak részvétet, de arra is készítetnek, hogy a cselekvés terére lépjünk és megosszuk velük azon javainknak feleslegét, melylyel a Gondviselés minket megajándékozott. Polgári asztaltársaság czímmel ruházta fel Nagy András keztügygyáros ezen nemes emberbaráti célokat szolgáló társaságot, melynek ő a diszelnöke. Czaban Dániel valalkozó pedig elnöke. Czélja a délelőtti reggelizés mellett egy ugynevezett bukdzóban állérekét gyűjteni, a mely összegyűjtött állérekét az emberi érzésnek szabad folyást engedve, a legnemesebbre használják és felruháznak annyi gyermeket, a mennyit csak tudnak. Így történt az, most szombator is. Tíz gyermek teljes felruházására gyűlt egybe pénz és tettek is ezt azonnal valláskülönbőség nélkül: 3 ref., 3 kath., 3 izr. és 1 luth. és ráadásul jelentkezett még 3 gyermek és a nagy lelkesedés közepette rögtön összegyűjtöttek ezeknek is annyit, hogy eszmákkal legalább nyomban elláthattak és estebeddel jól megvendég ltek. A gyermekek szép versekben köszöntek meg jöltevőiknek nemes tettüket. A jótékony asztaltársaság elnökeit ezután számos tőszaban éltették. Dávid Mihály reform., Tóth László r. kath., Polster Adolf ag. ev. és Simonovits Dezső izr. tanítók mondtak köszönetet, hogy a legszegényebb tanítványokat jó meleg ruhákkal látták el. Ez alkalommal az asztaltársaság jegyzője Klejn Lajost választották meg és elhatározták, hogy céljaik előmozdítására a télelő táncmulatságot is rendeznek.

* **Másodéves önkéntesek.** A Nagyváradon tartott önkéntesi vizsgálatnál a debreczeni önkéntesek közzül huszonkettő jelentkezett vizsgálatra s közzülök tizenhárom nem felelt meg a vizsga követelményeinek. A deb-

reczeni önkéntesek elbukottai közzül nyolcraat szabadságot, kettőt pedig még egy évi szolgálatra utasítottak.

* **Eljegyzés.** Deák Ferencz debreczeni kir. törvényszéki aljegyző a napokban váltott jegyet Káloay Kata kisasszonnyal, Káloay László nyiregyházai ügyvéd kedves leányával.

* **Öreg honvédek gyűlése.** A volt hajdukerületi 48—49 évi öreg honvédek, Böszörményben okt 29-en vasárnap d. e. 10 órakor évi rendes közgyűlést tartottak a 48-as kör helyiségében. Szabó Zsigmond volt 48-as honvédtiszt elnökléte alatt.

Frics helyébe . . .

Iria: **Gondy Károly.**

A levélnek, ha a fája gyümölcsét kellő ideig védte, az ágról hullania kell: bekövetkezik az ősz. A mi termett, az lassanként megdermed, és ki teremtett az a nyugalombavonul.

Elcsendesedik otthonában, mint a gép, minek szíja szakadt, nem zakatol tovább, se nem zaklatják. Az utczák zaja is terhére van, csak családja szűk körében érzi még az őszi nap sugárt, mely élete zenitjén oly forrón sütött.

Boldog és boldogtalannak egyszerre érzi magát a családapa, mert közel is, távol is van magától. Rég nem rajzik körülötte az apróság! De minék is nevelte őket gondosan, ha tehetetlen agg korára mind oda hagyja? Szerelme gyümölcse idegen öibe hull, hogy utra hullasson, de neki nem marad, ki beteg atya mellett virasszon. Le kell adni az élet kamaját, hogy a tőke nevelődjék: midőn teremtünk a magunkból teremtünk. A fizetéses nyugalmat követi a mindennapi séta, míg egyszer egy nagyot botlunk és az ingyenes biroda omba vándorlunk.

Az aggkort támogatni kell; ki hirtel, ki mankóval hordja odább fáradt testét, mert hej! ilyen korban is nehéz megállni egy helyben! Nehéz megállni, hogy vissza ne pillantsunk azon az uton, hol a múlt fényes-gara most is melongeti hátunkat . . .

Frics barátunk meg van kímélve a sors-tól: neje leánya van körülötte, nem szorult élettelen tamaszra. A mit életében cselekedett, az mincsen megírva, de emléke annál jobban van megőrizve nyomában. Jó nevet hagyott hátra a városi nyomdára; hogy most sülyedt a pince mélységébe, az már nem az ő hibája. De ki tudja, hogy sülyedt-e? hiszen ki nappal akarja látni a csillagokat, az a hánya mélységébe ereszkedik. És ha éj nem lenne a Nap hová is menekülne?!

A nyugdíjaztatott és már fél év óta helyettesített művezető állására pályázatot hirdettetett a város, és 28 pályázat be is érkezett, de talán a tanács még nem ülékezett; igérgetni igérgetett.

Egy már 300 év óta fennálló typographia rendszeres igazgatójáról van a szó; egy reliquia konzerválásáról mire a város mint történeti hagyományra sokat áldoz. A város teheti, mert több mint a vasúti. Ha már 70,000 frtot költöttünk a pusztá áthelyezésére, illetőleg a börtönbe sülyesztésére; ápoljuk továbbra is az ólombányát, hogy is állana fen a városhaza tekintélye, ha a végeben nem az ólomcsuly szabályozná a központi gravitációt?!

Röviden: muzeumi custos és kosztos kerestetik!

Régenten, midőn a tanácsnok még szenátor volt és superintendensnek titulálták a püspököt: a művezető is "factor" (fénykedő Macher) volt. Most már csak a facies-t viseli; mint a szép homlokzat a muzeumot disziti. Disztagok megválasztása, disz előadások rendezése napirendeu vannak, mert a "distinctio, honosgu: civitatis" azt úgy kívánja. Parádé kell annak kimutatására, hogy vannak még élő nagyjaink, kik — mint a köpenyeg — minden időben alkalmasak.

Még 50 év előtt a typographiában Hec-

kenast és Landerer- vagy Trattler Károlyi be-
tűvel még „nyomtattak” most már directe
nyomnak, pedig ha jól vesszük éppen meg-
fordítva áll a dolog: nincsen cselekvés, csak
szünet, pihenés, az automobil gép mindent
egymaga végez. A főmunkát a motor végzi és
a masina pl. a körforgó sajtó egész személy-
zetet képvisel. A ki tehát a nyomdában nem
a gép körül forog, de távol a kármentőben
izeg-mozog, az most is mint a gazdálkodó
csak nyomtat.

A mai ipari viszonyaink között kár is
oly korán pályát választani, elég idő volna
erre erettség után. Minden tanult, mivel ember
hivatal- és iparképes, csak redukálva al-
kalmazni kell a tanultakat a munka köré-
hez.

Hosszabb ideig helyettesítés után tán fe-
lesleges is a pályázati hirdetés? Annyit még
a gyermek is tud, hogy a tejfogak nyomában
az állandó k szorítanak. Nálunk hol csak
egy főispáni szék végez, a bölcsesség fogakra
nem is számítanak. Igen, nálunk a pályázati
hirdetés igazán neveléses, csupa pictus mas-
culus, csak formáság, kész forma mibe csak
bizonyos maszkok illenek.

Kicsinyben mi már régen gyakoroljuk a
szűkebb körű állami közigazgatást; van hozzá
rátermett központi poroszlonk. Nincsen is he-
lyesebb intézkedés, mint a centrumból a cen-
tralis vonalakra való helyezkedés. Így legalább
a excentricitás súlyos vádja nem érint ben-
nünket: nem kell tartani, hogy az üstökös
valamelyik csillagzatba ütközik, mert a csil-
lagok járása nem amolyan cseberből vederbe
való diffensio.

Tulajdonképpen nem is kellene Erdélybe
meunünk, hogy Erdély-ire akadunk, sem
Széll fuvorzási rendezésében a megbízható
f u r m a n y o s t keressünk: ők legközelebb
állanak hozzánk.

Csodalatos, hogy némely ember azért
nem avanszírozhat, meri ugyan is érti a szak-
máját, a tudománya: az akadály. Bizony
vannak pótolhatlanok, és azokat nem szabad
a kerékvágásból kiszorítani. Ki is dolgozni
helyette, ha a közbizalom urra tette? . . .

E negligentia mellett van még két hely-
beli pályázó; a többi jött-ment. E kettő is
csak azért fut a hajtó vadászaton, hogy el ne
érje a nyulat. Van ezután olyan is, ki nem
nyomdász . . . no de a sok „asz” közül csak
nyomja valamelyik. Minden ily művezető ál-
lasban a fő: a reprezentáló képesség; a kve-
rans-kállást valahogy el ne málássza a posz-
ton. Ember kell a gátra, ki annak idején
megindítsa az urna-malom körül a Széll-vi-
torát. Nem kell ide, ki több nyelvet tudjon:
több embert érjen; ki öntudatában senki fia-
nak ki ne térjen; nem, kinek „litteris et arti-
bus” a frakk firmája, sem exact szabad kö-
mives formája.

Jó Gutenberg! Tekints a nyomtató ut-
czába, be a nyomdánk bölcsőjébe! ugy-e nem
itt találták fel a puskaport, csak a lóport?
Nem itt fedezted volna fel a nyomdát, mert
itt a lópatkónak a nagy sárban, porban ha-
mar nyoma vész! . . .

Jámbor, türelmes, máskülönben Krakke-
leres pályázók! Ugyan mit gondoltok?! . . .
Nehéz Frics nyomába lépni, kinek kimért és
biztos lépése volt.

Ki távol szolgálta a sajtót, annak kön-
nyen mutatnak itt ajtót. Mit várhattok?
Mit?? j . . .

Frics helyébe — fricskát! . . .

Egy és más Transzválról.

Reszketve vonultam be a redakcióba.
Reszkettem egyrészt a hidegtől, másrészt a fé-
lelemtől. A hidegtől azért reszkettem, mert
überezhetermet a kabátzs-bemben, emléké-
pedig a szivemben hordoztam, a félelemtől
pedig azért, mert másfél hete nem voltam
benn a redakcióban, s méltan tarthatam szá-
mot szerkesztőim erélyes rendreutalására.
Ekkor ötlött eszembe az a gondolat, hogy ha-
zudjék.

Elvégre hazudni lehet, csak nem szabad.
Igenis hazudni fogok és pedig azt hazudom,
hogy utaztam. Hogy hol utaztam? Hát hol
utazhatik most egy újságíró, mint — Tran-
szváiban. Azt fogom mondani, hogy Transzvá-
iban voltam és nem fog tudni megcsipni, nem,
mert én biztosan tudom, hogy ő még soha-
sem járt Transzváiban, sőt meg mernék es-
küdni, hogy szerkesztőségünk egy tagja sem
volt Transzváiban.

Benyitottam. A nagy „Ó” nekem rohant
s gyengén gyomorszájón ütött.

— Hol csavargott eddig?

— Transzváiban. — böktek ki büszkén.

Szerkesztőim ijedtében kettéharapta szí-
varját, az egyik felét szerencsésen le is
nyelte.

— Transzváiban?

— Hát persze! No és mi van azon cso-
dálkozni való.

Szerkesztőim leültetett, megkínált egy
cigarettával, másodszer életemben. Először
akkor kínált meg, mikor kedveskedésből ki-
ütötte két fogamat.

Én visszakináltam egy valódi transzváli
cigarettával, melynek oldalán ékeskedett a
„magyar királyi dohányjövédék.” Nem vette
észre.

— Hát igazán Transzváiban volt kedves
ifju barátom? Oh be de derék! Holnapról
fogva kétszer annyi fizetést kap, mint eddig!

— A kétszer annyi se ment valami
sokra, mert eddig éppen nulla volt a törzs-
fizetésem mindegyik mellékes járulékkal együtt.

— Üljön le kis kedves! Irjon, irjon sok-
kat Transzváiról, meg a burokról! Bravó!
Bravó!

Elgedetten dörzsölgette kezét félelmes
szerkesztőim, én pedig irtam.

Kész is lettem hamarosan a következő-
képpen szónokolni a várakozó szerkesztőkhöz:

Szerkesztő ur! Kegyed jóakarataulag bánt
velem ifjucsemetével. Gondozott, öntözött meg
vagdalt, — na természetesen csakugy képleti-
leg. Hallgassa meg tehát a zsenge ifju eme
hatalmas referadáját.

S belekezdtem.

Azaz, hogy belekezdtem volna, ha szer-
kesztőim tévedésből a saját keze helyett saját,
de nagy orromat nem dörzsöli meg, de így
könnyek gyűlvén szemeimbe, kénytelen voltam
pár percig felbeszakítani a még meg nem
kezdett felolvasást.

Vegre:

»Transzvál es a burok.

Transzvál nagyon kies fekvésű város.
Remek középületei vannak, többek közt kiváló
az egyetem, a Tisza palota, a kir. tábla épü-
lete, meg a Kossuth-utcai templom.

— Micsoda ismerős nevek — rebegi
meghatottan szerkesztőim.

— Biztosan olvasott róluk szerkesztő ur
— vagtam vissza féltéken, mert tényleg ne-
kem is ismerősöknek tetszetek.

»Lakói a burok. Többnyire burokban
születnek, s egy bur mindig nagyobb egy európai
urnal egy „b”-vel. Belvárosukat Johannes-
»bur»-gnak hívják, itt van az egyetem is,
hova a német mintára szervezkedett bursók
járnak. A buroknak legkedvesebb eledelük az
angol-szelet burgonya körzettel.

— Gyönyörű! — választott szerkesztőim
meghatottan s két hatalmas könyccseppet saj-
tott ki izmos ökleivel az én szememből.

— Hát még a többi!

Folytattam.

»Katonaság» német mintára van szer-
vezve, olyanok mint a régi burkusok.

Népeisége feltűnő. (?) Vannak ott kaf-
ferek, kiket ott élő izraelita honfitársaik
»khoffereknek» hívják, de szerencsére nem
használnak. Vannak itt malájok, holnapután-
lajok. Állatvilága dus. Van ott tigris, mit elég
sajátságosan így ragoznak: éngris, tegris,
ógris, migris, tigris, ókgris. Mi elég rosszul a
többes szám második személyét használjuk.
Van ott elefánt párducz, teve, jaguár, feb-
rnár, márczius stb.

— Pardon szerkesztő ur, hadd köszörü-
löm meg a torkomat.

— Kérem, majd segédkezz. — riad fel
izmos szerkesztőim, s nem is nyugodott addig,

míg az udvaron álló közörlővel meg nem
köszörlötte a gégemet.

Szomorúan folytattam.

»Igen derék kis nép ez szóval, csak az
a kár, hogy az angolok beadják nekik a
kefét.»

— Kefét? Kérde szerkesztőim. Hat mi az
a kefe?

— Hahaha! — hát még azt se tudja
kedves szerkesztő ur; a kefe egyet jelent a
csombordi rizlinggel, a gilétával, az angol-
sróffal, a defterrel és még egy csomó müki-
fejzéssel, t. i. ezeket mindég be lehet adni

Szerkesztőim értelmetlenül bámult maga
elő, s mikor lesújtó tekintetemet észrevette
— lesújtott.

Hamar felkászolódtam, s munkatársunk
kalapjával megkefélte nadrágomat, folytattam.

»A burok különben nagyon jókedvű em-
berek. Kedvencz daluk, mely nagyon hasonlít
egy magyar népdalhoz, így hangzik:

Maros vize folyik csendesen,
Boruj a vállamra édesem,
Nem borulok van már nekem szeretőm.
Szület után lesz az esküvőm.»

Megálltam, hogy várjam a hatást. Nem
is késett. Szerkesztőim feldult ábrázattal legel-
tette rajtam a szeméit, aztán a fejéhez kapott,
majd az én fejemhez kapott, egyet-kettőt or-
ditott s a következő pillpnatban három szedő-
gyerek asszentálásával kegyetlenül kidobott,
A csufos kidobásban egyetlen vigasztaló
csak az volt, hogy repülés közben sikerült
képen vágni az egyik szedőgyereket.

Kemil.

Egy tüzer esete.

Egy fiatal huszonegyéves tüzer esete
adta nekem azt a gondolatot, hogy megkérem
ennek az újságnak a szerkesztőjét a következő
sorok közlésére. A tüzer Cochet Arthur ur,
kinek atyja Sissiben, Ribemont mellett (Aisne)
földbirtokos, kénytelen volt szolgálatát heves
reumája miatt abbahagyni. Általános állapota
rossz volt, a láza annyira a hatalmába kerít-
tette, hogy a beteg kénytelen volt az ágyat
örizni. A reuma valóban komoly és igen fájd-
almas baj. A gyengeség veszedelmessé válik,
a minek okozója pedig a vér nagy elgyengü-
lése. A vérben a vörös részecskék nagy mér-
tékben fogynak és ez idezi elő a vérszegény-
séget. Attól lehet tartani, hogy a szív is meg-
lesz támadva, ha erélyes bánásmódhoz nem
fordulunk. A beteg ápolóinak első feladata az
legyen, hogy legyőzzék a vérszegénységet is a
lehető leggyorsabb módon helyreállítsák a
vért. A Pink-pilulák ily esetekben csudas ha-
tasokat értek el. Cochet Arthur folyógyulása

erre új bizo-
nyítékot szol-
gáltatott.

— Fiam, írja
Cochet atyja,
areuma miatt,
mely lábát és
karját megtá-
madta, kény-
telen volt
szolgálatát
félbeszakíta-
ni. Borzasz-
tón szüve-

gett, elvesztette jó álmát és étvágját. Nagyon
gyenge lett és állapota komolyan aggasztott. A
Pink-piluláról hallottam és beadtam neki be-
lölük. Csudalatos dolog, de már az első ska-
tulya nagy megkönnyebbülést okozott neki,
rövid idő múlva fájdalma elmúlt, ereje és
étvágja visszatért. Most üdülés miatt tartó-
zkodik nálam és kitűnően van.

Reumánál, oldalszurásnál, vérszegénység-
nél, és általános gyengeségnél, melyet a vér
fogyása idez elő a Pink-pilulák eloszlatják a
bajt. A Pink-pilulák kaphatók Magyarországon
a legtöbb gyógyszerárban. Egy doboz ára
1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyaror-
szági főraktár: **Török József** gyógyszerár-
ban, Budapest, Király-utca 12.

IRODALOM.

Szeretni . . .

Szeretni egy leányt tisztán igazán,
Kinek a szerelem kenyere talán . . .
Kinek két szemében ott ragyog a tűz,
Mit oda az arany csillogása űz.

Szeretni egy leányt véghetetlenül,
Kinek szép szemében titkolt öröm ül,
Ha otromba kéjencz reszkető kezén,
Csilingelő péozon futkároz a fény.

Tisztán igaz szívből szeretni e lányt
S hallani a világ guñnyos kacaját,
Ez az egyedüli kínos szerelem,
A mit el nem érhet soha képzelem!

Suchán Elemér.

A »Borászati Lapok Zsebnaptára.
1900 évre, szerkeszti dr Drackor Jenő, a
»Borászati Lapok« felelős szerkesztője, I.
Évfolyam. A magyarszóló termelő közönség min-
dezideig nélkülözött egy magyar borászati
zsebnaptárt. Külföldi (német vagy francia)
zsebnaptárt volt kénytelen beszerezni, ha a
szőlőművelés és pinczekezelés minden mun-
kájánál tanácsadóval akart bérni. Csakhogy
a külföldi zsebnaptárak a hazai viszonyokat
nem részesítik figyelembe, az abban nyuj-
tot utmutatások nálunk — igen gyakran —
haszonnal nem értesíthetők. Azért a »Bor-
ászati Lapok« szerkesztősége midőn egy magyar
borászati zsebnaptár kiadására vállalkozott,
a magyar szőlőgazdák egy régi kívánójának
akart eleget tenni. A modern szőlőművelés
és borkészítés hazai viszonyainak szigorú fi-
gyelembevételével, a zsebnaptár magában fog-
lalja mindazon törvények és rendeletek ismer-
tetését, melyek a szőlőszetre vonatkoznak,
ugyszintén azon intézményeket és szervezetek-
ket is, melyek a szőlőszes és borászat terén
felállítatnak. A szőlő-évad és pinczekezelés
minden munkájánál hasznos tanácsokkal szol-
gál a zsebnaptár mely a mellett jegyzéknep-
lővel ellátva, egyúttal azon gazdasági ese-
mények feljegyzésére is kelő rovatokkal bír,
melyek egy év folyamán a szőlőben és pin-
czében előadják magokat. A zsebnaptár ára
— elegáns vászonkötésben táskával és iron-
nal felszerelve — 1 frt 50 kr díjmentes kül-
dással 1 frt 60 kr. Kapható a »Borászati
Lapok« kiadóhivatalában (Bpes, Üllői-ut 26. sz.)

Az »Egyetemes Könyvtár« új sorozata.
AGyőröit Zoltán Vilmos szerkesztésében
és Grosz testvérek kiadásában megjelenő
»Egyetemes Könyvtár«, mely rendkívüli ol-
csósággal egy szám ára 10 kr. s azon körülmény-
nél fogva, hogy a magyar és külföldi
klasszikus valamint modern irodalom legjobb
termékeit nyújtja, közkedveltségének örvend,
mostani sorozatával tullepte a 100-ik számot.
A 100. szám Racine klasszikus, magyarul
eddig még sehol meg nem jelent öt felvonás-
sos tragédiáját, a »Britancus«-t tartalmazza. A
verses műfordítást Zoltán Vilmos végezte
franciából s a fordítás mindvégig hű, ma-
gyaros és költői. A 101 — 104 számok Zri-
nyi Miklós gróf »Szigeti veszeedelem«-ét tar-
talmazzák jegyzetesen kommentárral, melynek
a tanuló ifjuség nagy hasznát veheti. A 105
számban Valten Róber érkezik Vörösmarty
Mihály mint drámaíróról. A 108. szám Szavay
Gyulának, az újabb magyr irodalom e ki-
váló tagjának dramolettjeit tartalmazza, köz-
tük az »Első lépés«-t, a budapesti Magyar
Színház megvívó prologját. A 107 — 108.
kettős szám Rudyard Kipling »Indiai történe-
tek« című világhírű elbeszéléseit foglalja ma-
gában Zoltán Vilmos fordításában, míg a
109 — 110 számok Gyöngyösi »Murányi
Venus«-át, a XVII. század legkiválóbb ro-
mantikus cposzát tartalmazzák. A 111. számban
Dr Karácsony Imre »Keletről« cím alatt
szemelvényeket közöl az újabb török írók
műveiből, melyek a mellett tanakodnak, hogy
kitűnő orientalisták ép oly jeles fordító is.
Az Egyetemes Könyvtarra, melynek havonként
kétszer jelenik meg egy-egy füzeté elő is
lehet fizetni. Előfizetési ára egy évre 2 frt
40kr, felévre 1 frt 20 kr, negyed évre 60 kr.
Egy füzeté ára 10 kr. A pénz előleges bekü-
ldése mellett bérmentve — Ugyancsak Gross

testvérek kiadásában jelent meg a Tanulók
zsebkönyve az 1899-1900 isk. évre, melyet
két kiváló szakérő szerkesztett s mely nap-
táron s jegyzéklapokon kívül hasznos tudni-
valókat közöl, úgy, hogy tanulónak csaknem
nélkülözhetetlen. A csinos kis kötet pompás
egészvásznon kötésben csak 15 krba kerül.

Törvénytörvények.

§ Tisza László gróf ügye. Az isaszegi
honvedemlék gyűjtése körül előfordult
visszaélések miatt megindított vizsgálat fo-
lyamatban van a törvénytörvényeknél, Drill viz-
gálóbíró legutóbb gróf Tisza Istvánt idézte
be kihallgatásra ebben az ügyben a hó 30-
ikára. Minthogy azonban Tisza István gróf
ezen a napon távol lesz a fővárosból, ma je-
lentkezett a vizsgálóbírónál, hogy hallgassa
ki. Drill bíró kétséggel tett eleget kéré-
sének.

§ A vakok intézetében. Tantestületi
gyűlése volt a vakok intézetének, miatt Lovács
József tanár kérdőre vonta Piskinger
Nandor tanáriársát, hogy igaz-e az, hogy
rossz véleménynyel van róla. Pischinger erre
így szólt:

— Ön olyan ember, a kivel nem foglak-
koyom, mert Ön engem meg nem séríhet.

Lovács becsületser és miatt jelentette
fel Pischingert, a ki ma Császár büntető al-
bíró tizenöt forint pénzbüntetésre ítélte.

§ Az eltűnt akta. Nem régiben történt,
hogy a budapesti járásbíró egyik bírójának
tárgyaló szobájából egy akta-darab elveszett.
Both Dezső járásbíró-ági díjnok az akta el-
vesztését A dássy Imre nevével hozta kapcsoli-
tatba. Az ügyek folytatása lett az a feljelen-
tés, a melyet Both Dezső tett Aldássy ellen.
A feljелеatést a törvénytörvény az ügyési indit-
vány értelmében, mint bűnvádi eljárásra alkalmat-
lant s alaptalant most ferejéteteni rendelte.

CSARNOK.

Miről regél a malom?

Regény.

Sudermanntól.

(17.)

— Folytatás. —

Orvosi munkák vannak itt az agy beteg-
ségeiről, a koponya alakulásokról és más
efféléiről; filozófiai tanulmányok a szenvedé-
lyesség örökléséről, azután egy történelmi munka
»A haragról s annak borzasztó következményeiről«,
egy »Utmutatás az önuralomra«,
»Az akarat, mint a beteg érzetek legyőzője.«
Kanttól.

Költői művek is vannak, tárgyaik mind
a testvérgyilkosság bűne körül forognak. A
rémregények mellett, — mint például »Az
elstervendai család pusztulása« — ott van
Schiller tragédiája: »A messinai ara.« Leise-
vitz »Tarenti Julius«-sza. Még a theologia is
képviselve van, egy nagy csomó értekezés és
tanulmány, a halálos büntetésről s annak meg-
bocsátásáról. Aztán a két füzetekben gondos
kivonatok és feldolgozások e művekből, ve-
gyítve az átéltek és elképzelték fel-tti refle-
xiókkal.

János leejti kezét,

— Szegény, szegény bátyám! — mor-
molja visszafojtott sóhajással. Trude kezét
erzi vállán, ki egy táblara mutat, mely az
ajtó felé van szegezve.

Halkan és elfogultan kérdezi:

— Mit jelent ez?

Öt nagy arany betűvel e szavak álla-
nak:

GONDOLJ FRITZRE!

János nem felel. Székreveti magát, arcát
kezébe temetve, keservesen sir.

Trude minden izében remeg. Nevén szó-
litja Jánost, karjaival átfogja nyakát, el akar-
ja huzni arcza elől kezét, és mikor ez mind
nem használ, ő is sirásban tör ki.

A mikor János síri hallja Trudet, las-
san felemelkedik, réveteg szemekkel körül-
néz. Pillantása a ruhákra esik, melyek a
falon lógnak, régmúlt időkből maradt fiuruhák
azok. Jól ismeri azokat. Anyjok megőrizte
szekrény- alján, mint emléket, s egyszer még
is mutatta neki: »Szegény testvéred hagyta
ezeket.« Mióta a jó asszony meghalt, eltűntek
a ruhák. De nem is gondolt ő rá azóta.

— Borzongás fut rajta át.

— Jöjj! — mondja Trude-nak, a ki
még mindig sir. Együtt hagyják el az irodát.
— Trude mindjárt ki akar menni a
malomból.

— Vidd először vissza a kulcsot!

Együtt mehetnek le a lépcsőn.
Es a mikor a kulcs helyén van, együtt ki-
hannak a szabadba, mintha a furiák üznék
őket.

Ez időtől kezdve együttlétük nem volt
annyira gondtalan,

Büntársak lettek.

Gyermeteg kedélyükre kőként nehezedett
a hibázás tudata. Részvétellel vannak egymás
iránt, mindketten olyasnak egymás hangula-
tából, hallgatásából, fájó sóhajából s alig rejt-
hető szórakozottságából lelkiismeretök büntu-
datát, de nem segíthetnek egymáson.

Beh szívesen meggyónák volna ballé-
pésőket Martonnak. De, hogy eléhe menjenek
és azt mondják: »Bocsáss meg nekünk, mi
véteztünk!« — az nem megy, nagyon szín-
padi volna és aki magára vállalja a bűnt, az
nincs semmivel sem előnyben társa felett.
Mind ketten egyenlő közel állanak Martonhoz
és a ki legelőbb törí meg a hallgatást, annak
kell szükségkepp az őszintébbnek s a kevésbé
dünősnek lennie. Erre nézve törhetlen
némaságot ígértek egymásnak, adott szavukat
annál inkább nem fogják megszegni, mert
felnek nyíltan beszélni e doligról.

Igy lesz viszonyuk mindig bensőbb és
bensőbb, minden ártatlan szó, melyet asztal
mellett kimondanak, különös mély értelemmel
bír rajok nézve, s a pillantás, mit váltanak
titkos egyetértés jele közöttük.

Marton mit sem vesz észre ebből, csak
egyszer, mászor veszi észre, hogy »gyermek-
kei« sokat vesztettek régi jókedvükből, s hogy
ajukról a dal már nem olyan vigan kél,
mint egyszer. De nem szól semmit, azt hiszi
tán összekaptak s most duzzognak egymásra.

A következő héten Marton megint bezár-
kóztott irodájába Trude bátorságot vesz ma-
gának és így szól:

— Te Jani, ostoba-ság, hogy mi ilyenek
vagyunk. Hagyjuk, felejtjük el azt, a mi
történt.

— Melankhólikus arccal mondja János:

— Ha csak lehetne!

Trude felnevet s János vele.

— Lehet!

(Folyt. köv.)

Divatos

női ruha szövetek,

selymek,

női ruha flanellek,

cosmanosi mosó velezek,

Himalaya téli kendők,

olcsó szabott áron kaphatók

Szabó Lajos Fiai cégénél

Debreczen.

Szőnyegek,
Linoleum, viasszos vásznak,
Butorszövetek,
Gyapju és csipke függönyök,
Ágy és asztalterítők,
Flanel takarók,
nag választékban kap hatók
Szabó Lajos Fiai cégénél
Debreczen.

Gyapju-áru maradék
gyári raktár

B. PACHNER

in Königinhof a. E./i. B.

szállít velet 11-14, Velourt 18-23, oetton és
mollinost 10-14, öper-satint 14-22 méterenként.
Szoknya, kötő, kendő, zephir, kanavász nyom-
tatott és fonott legujabb minták, legjobb minőség
eredeti gyári árak mellett, csakis utánvétellel.

Igen jó karban lévő

3 teke-asztal

melyből 2 carambol, 1 pedig
kegl asztal jutányos áron eladó.

Megtekinthető a Caszinó
helyiségben Kossuth-utca 1.
sz. készpénzfizetés mellett
azonnal elvihető.

Üres, tiszta 20—25 kg. pet-
roleumot befogadó kőkorsók
megvételre kerestetnek. Czim
a kiadóhivatalban.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott
és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszer-
üzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

==== Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek. ====

==== Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik. ====

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszerraktára **DEBRECZENBEN**, (Tisza-palota.)

MIHALOVITS-féle
HARMAT-CRÉME.
Arcszépítő kenőcs.

A HARMAT-CRÉME a legjobb arcszépítő és kézbőrápoló kenőcs, mely üdévé-
pühává, fehérré teszi az arcz bőrt.

A HARMAT-CRÉME sem ólmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan
hatásu.

A HARMAT-CRÉME nappal is használható, miután nem zsiros s a poudert kitü-
nően állja.

A HARMAT-CRÉME nem teszi fényessé az arczot s fehériti a bőrt.

A HARMAT-CRÉME kiváló jó mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek
(bőratkák) elmulasztására, napégette s szelkifujta arcznal s kezűel.

A HARMAT-CRÉME teljesen zsirtalan, habszerű, jóillatu arczkenőcs, egy tégelynek
ára egy korona.

A HARMAT SZAPPAN, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr.

Főraktár a készítő Mihalovits I. gyógyszerésznél
DEBRECZENBEN.

Alkalmi bevásárlás!

Van szerencsém értesíteni a n. é. közön-
séget, hogy a

Besenczky Kálmán-féle

nőidivat, vászon és rövid-áru üzletet

megvettem és a mai naptól a **gyári árnál**
is olcsóbban árusítom el.

Tisztelettel

Kiss Lajos.

Alkalmi bevásárlás!

Árverési hirdetmény.

Alulirt tömeggondnok közhírré teszi, hogy a közadós
Kohn Testvérek kereskedő cég csődtömegéhez tartozó

bolti állványok, áru asztalok és egyéb bolti felszerelések

1899. évi október 31-én Piacz-utca 7. sz. alatti
üzlethelyiségben birói árverésen készpénz fizetés mellett
elárvereztetnek.

Debreczen, 1899. október hó 27.

Dr. Varga Lajos

ügyvéd, tömeggondnok.